

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XXXVI. De perfectione humilitatis. al. de altitudine & bassitud. cordis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

bum ¹ *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Non quòd sine peccato penitus esse possit in hac misera vita, sed quòd ea quæ arguit in discipulis, oportet summo opere vitare magistrum. Ob hoc, qualis est in conversatione, talis sit necesse est etiam in occulta cogitatione: ne videlicet foris humilis, intus elatus sit, in corde suo præ umens de sapientiâ seu virtute aut sanctitate sua: quæ est sine dubio fides ficta, quando non sicut ostendit humilitas conversationis, in sola Dei pietate confidit. Et vide quam propriè his tribus, cordis scilicet puritati, conscientiæ bonæ, & fidei non fictæ, convenire videantur alia quoque ipsius Apostoli verba dicentis ^m: *Mihi autem pro minimo est ut à vobis judicer, aut ab humano die, &c.* Non me iudico, inquit, quia nihil mihi conscius sum, quod meum aliquid quæram, sed quæ JESU CHRISTI. Sed & pro minimo mihi est ut à vobis judicer, propter conscientiam bonam, & irreprehensibilem conversationem. *Qui autem iudicat me, inquit, Dominus est, ut in eo solo spem suam positam esse doceret, humiliatus sub potenti manu Dei.* Sed & illad tu iudica, utrum possit his convenienter aptari trina Petri interrogatio ⁿ, ut hoc sit dicere: Amas me, amas me, amas me? Habes charitatem de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Merito siquidem interrogatur an charitatem habeat piscator hominum constituendus.

1 Ioan. 2. 7

1. Cor. 4. 5

1 Ioan. 2. 6

S E R M O XXXVI

*De Perfectione humilitatis, quam docet in eo consistere, ut aliorum altiora seu meliora; nostra verò inferiora, seu infirmiora consideremus. **

DE eo quod nuperrimè dictum est, sursum alios, alios deorsum aspice, habeo adhuc aliquid, quod vestræ non sileam charitati. Nam eorum quidem cogitationum quas expressimus tunc, si bene meministis, licet perfectior altera, utraque tamen utilis est. Sunt autem qui alio modo aut sursum cor habeant, sicut fecit Deus hominem rectum, & securè respondeant ad exhortantis vocem Presbyteri: *Habemus ad Dominum.* Sunt & alii, qui similes brutis animalibus inclinati deorsum, derisui tete ficiant esse immundis spiritibus, qui profecto clamitant illudentes: *Incurvare ut transeamus.* Scitis enim quod in congregatione plurimorum impossibile est unius omnes fortitudinis esse seculo porum, seu morum: nam utramque infirmitatem patienter ferre regulæ nostræ [†] monet auctoritas, & utriusque alicuius tenus condescendere jubet charitas. Videt hoc alter quispiam, & fortassis incipit invidere cui condolere debuerat. Hinc accidit ut sapè beatificet eum in corde suo, eade re unde miserum se ille reputat, molestè ferens necessitatem suam. Omnino agitur incurvatum se esse, & basso corde carnem sapere probat, apud quem ne ipsa quidem miseria caret invidia. Sed eis quas certa charitatis consideratione alienæ necessitati dispens-

* Alias de Altitudine & bassitudine cordis.

Alii sursum alii deorsum cor habent.

† Reg. c. 36. In cætu plurimum non idè robur omnium seu corporis, seu animæ.

*Compatien-
dum alienæ
infirmatæ.*

dispensationes prælati impendit, talibus apponit cor suum, similia quærens; murmurat adversus eum, qui denegat irrationabiliter postulanti. Hinc suspiciones, detractiones & scandala suscitantur.

*a Philip. 3. e
Religiosorum
sub B. Bern.
laus, & com-
mendatio.*

Non idcirco id loquor, charissimi, quasi magnoperè de vobis habeam conqueri super hac re, sed præmonere vos & præmunire necessarium duxi propter multos, qui inter vos sunt, teneri & delicati: quibus aut ætas, aut infirmitas rigorem communis regulæ exigit aliquatenus temperari. Gratias ei de cuius munere venit, quia multos hic video, quorum mens intenta Deo tam longè facta est ab illo infirmo coagitu, ut juxta se positos debiliores prorsus ignorent, se minus omnibus facere conquerantur. Nimirum quia superiores semper attendunt, cum Apostolo ^a obliti quæ retro sunt, & extenti in anteriora. Quantum putas illos ego admiror, quantum veneror in corde meo, quantum amplector charitatis affectu, qui velut nescientes eos quos secum quotidie vident: unum fortè aut duos, seu etiam plures, quos in maiore fervore spiritus viderint, sibi ex omnibus eligunt: & cum ipsi fortè meliores sint, semper tamen illorum sibi præponunt & proponunt in Domino sancta studia & exercitia corporalia, seu etiam spiritualia?

** Aliàs fra-
ter quidem
laicus.*

Menvini me altera quoque jam vice dixisse, sed iterum repetere non gravabor, quàm sublimi aliquando meditationi monachus* quidam laicus toto intendit spatio vigiliarum. Etenim summo mane apprehensum me in auditorium trahit, & prostratus pedibus: væ mihi, inquit, quia monachum in vigiliis unum consideravi, in quo triginta virtutes numeravi; quarum ne unam quidem in me invenio. Et fortasse nullam ille tantam habebat, quanta hæc ipsa erat religiosæ æmulationis humilitas. Hic itaque fructus sit nostri huius sermonis, ut aliorum altiora semper attendas, quia in eo plenitudo constat humilitatis. Nam si forte in re aliqua maior tibi fratre aliquo gratia collata videtur, sed in multis (si bonus æmulator fueris) judicare te poteris inferiorem. Quid enim si fortè laborare aut jeiunare plus illo potes, & ille te patientia superat, præcedit humilitate, supereminet charitate? Quid enim tota die super id quod videris habere, insipienti cogitatione versaris? Esto magis sollicitus, ut scias quid desit tibi. Hoc enim melius. Utinam, fratres, nos sic essemus cupidi gratiæ spiritualis, quemadmodum sæculares homines pecuniæ temporalis. Debuius certe, & multum debuius vincere in bono malum, & tantò amplius desiderare, quantò preciosius est quod desideramus: sed utinam vel æquales esse possimus. Magna enim confusio, magna valdè, quòd ardentius illi perniciose desiderant, quàm nos utilia: citius illi ad mortem properant, quàm nos ad vitam. Quanto enim desiderio pecuniæ crucietur avarus, quanto gloriæ appetitu ambitiosus exæstuet, quam violenter denique sua trahat quem-

*Quomodo ex
consideratione
aliorum hu-
militas nu-
trienda.*

*Studia secu-
larium nobis
stimulus &
calcar ferro-
ris.*

hat quemque voluptas, quis explicet: Videas certe eos quicquid adepti sunt parvipendere, non attendere quanto labore & desiderio ea vix tandem consequi potuere: quoniam vilescunt eis omnia præ desiderio minoris fortè rei, quam alteri cœperint invidere.

Et tu ergo non magnopere cogites quæ tibi videris habere, nisi forte interdum, ut gratias agere possis, & te noveris debitorem ei qui dedit: seu gratiâ consolationis, cum id necesse fuerit, ne qualibet ex causa tristior sis. De cætero ea semper magis attende quæ alius habet, tu non habes: quòd hæc cogitatio in humilitate te custodiat, & à descensu tepiditatis elonget, magis autem & accendat desiderio proficiendi. Vide autem quantum è regione malum cogitatio illa parturiat, qua sedulè versas in animo quod tibi habere videris, alterum quempiam æstimas non habere. Hinc enim elevaris in superbiam, dum te præponis alteri. Hinc proficere negligis, dum te magnum quempiam arbitraris. Hinc demum incipis & deficere, dum tibi alterius comparatione etiam nimis egisse videris, sicque in tepiditatem incidis, & incipis remissius agere. Scimus autem quia DEUS superbis resistit, humilibus autem dat gratiam ^b, & quia maledictus, qui opus Dei negligenter fecerit ^c. Beati verò qui esuriunt & sitiunt justitiam: quia si spiritu facta carnis mortificaverimus, vivemus: si verò secundum carnem vixerimus, moriemur.

Fervor mundanorum languidos religiosos confundit.

Alterius bona, non mala; propria verò mala, non bona consideranda ad custodiam humilitati.

*b Iacob. 4. b
c Hier. 48. d*

S E R M O XXXVII.

De verbis Psalmi. *Hæc est generatio quærentium Dominum, quærentium faciem DEI Iacob ^a.*

F Diversis & diversa quærentibus hominum turbis animo fatigatus, quam desideranter ad hunc cuneum hodie spiritum refocillaturus accessi! Gratias Deo, non sum fraudatus à desiderio meo, non frustratus à spe mea. Concupivi videre, vidi, & liquefacta est anima mea. Repletus sum consolatione, superabundo gaudio, omnia interiora mea nomini Domini benedicunt, omnia ossa mea dicunt, Domine quis similis tibi? Nempe prospiciens eminus cum accederem: fateor, videre mihi corporaliter visus sum, quos in spiritu quondam Propheta prævidit, & continuo subiit animum, quod ore ille depromiserat, ut cum eo psallerem dicens: *Hæc est generatio quærentium Dominum.* Multæ sunt generationes hominum, & (ni fallor) *tertia* ista generatio, quæ nunc viget & apparet in vobis. *Prima* siquidem generatio nec quærens adhuc Dominum, nec quæ sita fuit à Domino: cum in oblivione mentis & reatu iniquitatis unumquemque genuit mater sua. *Secunda* proinde statim (sicut necesse erat) ex aqua & spiritu remedium nobis exhibuit festinatum: & fuit illa generatio nondum quidem generatio quærentium, sed tamen jam quæsiturum, quòd nec scientes adhuc

a Psal. 32. b

Nota desiderium & affectum viri sancti è turbis hominum & negotiorum ad suos revertentis; à quibus non raro licet intuitus abstrahatur causa Ecclesie & utilitatis publicæ.

Generatio hominum triplex.

Sermones S. Bernardi.

Ppp

adhuc